

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VOORZITTER VAN DE IXe KAMER

A R R E S T

**nr. 267.690 van 17 september 2026
in de zaak A. 249.069/IX-11.056**

In zake: XXXX
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Christophe Vangeel
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Lange Lozanastraat 24
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen:

de VLAAMSE GEMEENSCHAP
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Sofie Logie en Stefanie Algoet
kantoor houdend te 8500 Kortrijk
Beneluxpark 27B
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

1. De vordering, ingesteld op 1 september 2026, strekt tot de schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de tenuitvoerlegging van de beslissing van de interne beroepsinstantie van het toelatingsexamen voor de opleiding tot arts van 25 augustus 2026 waarbij het beroep van verzoekster ongegrond wordt verklaard en de eerder door de examencommissie genomen beslissing dat zij op het examen 144 op 240 punten behaalt en niet gunstig is gerangschikt voor het toelatingsexamen voor de opleiding tot arts, wordt bevestigd en “[v]oor zover als nodig [...] de beslissing van de examencommissie van 9 juli 2026, in zoverre deze aan alle deelnemers 8 bijkomende punten per examenonderdeel toekent, een cesuur van 146/240 vaststelt en [verzoekster] niet gunstig rangschikt”.

Tevens vraagt verzoekster “de verwerende partij te bevelen binnen 8 dagen opnieuw over het intern beroep te beslissen, met inachtneming van het te wijzen arrest en met een afdoende beantwoording van alle aangevoerde middelen, in voorkomend geval onder verbeurte van een dwangsom van (bedrag) [sic] euro per dag vertraging”.

II. Verloop van de rechtspleging

2. Bij beschikking van 2 september 2026 werd de procedurekalender vastgesteld.

De verwerende partij heeft een nota met opmerkingen en een administratief dossier ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 10 september 2026, om 14.00 uur.

Staatsraad Jurgen Neuts heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Christophe Vangeel, die verschijnt voor de verzoekende partij en advocaten Sofie Logie en Stefanie Algoet, die verschijnen voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Auditeur Daniël Plas heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Regelgeving en feiten

3.1. De Vlaamse Regering organiseert jaarlijks een toelatingsexamen voor de opleiding tot arts (artikel II.187, § 6, 1° en 3°, van de Codex Hoger Onderwijs en artikel 19 van het besluit van de Vlaamse Regering van 27 januari 2023 ‘over de organisatie van het toelatingsexamen arts, het toelatingsexamen tandarts en het toelatingsexamen dierenarts’ (“organisatiebesluit”)).

Dat toelatingsexamen beoogt het toetsen van de bekwaamheid van de studenten om een geneeskundige opleiding met succes af te ronden. Een gunstige rangschikking op grond van dit examen geldt als een “bijkomende toelatingsvoorwaarde” voor inschrijving in een bacheloropleiding in het studiegebied Geneeskunde (artikel II.187, § 1, van de Codex Hoger Onderwijs).

Het examen bestaat uit twee onderdelen: vooreerst een onderdeel ‘wetenschappelijke kennis en inzicht in de vakken biologie, fysica, chemie en wiskunde’ (“KIW”) en voorts een onderdeel ‘generieke competenties die aansluiten bij themata uit de beroepspraktijk van artsen’ (“GC”) (artikel II.187, § 5, eerste lid, van de Codex Hoger Onderwijs en artikel 22, eerste lid, van het organisatiebesluit).

Het examen is vergelijkend van aard. De kandidaten die ten minste de helft van de bepaalde punten behalen op alle onderdelen van het examen zijn geslaagd. De geslaagde kandidaten worden gerangschikt in volgorde van de behaalde numerieke score. De geslaagde kandidaten met de hoogste behaalde scores worden gunstig gerangschikt, rekening houdend met het vooropgestelde quotum, dat thans 1878 bedraagt (artikel 1 van het besluit van de Vlaamse Regering van 8 mei 2026 ‘tot vastlegging van het startquotum voor de opleiding geneeskunde en voor de opleiding tandheelkunde’). Is het aantal geslaagde kandidaten hoger dan het vooropgestelde quotum, dan wordt een cesuur getrokken. Dit gebeurt principieel tussen de kandidaten met een verschillend examenresultaat (artikel II.187, §§ 3 en 4, van de Codex Hoger Onderwijs). Wanneer het aantal

gerangschikte kandidaten onder het voormelde startquotum ligt, bepaalt de examencommissie geen cesuur (artikel 8, tweede lid, van het organisatiebesluit).

De examencommissie beslist welke kandidaten gunstig worden gerangschikt op grond van de volgende regels:

- 1° niet-geslaagde kandidaten worden niet gerangschikt;
- 2° geslaagde kandidaten worden gerangschikt (tenzij zij uitdrukkelijk melden niet gerangschikt te willen worden);
- 3° alle geslaagde kandidaten worden gunstig gerangschikt als er geen cesuur is bepaald;
- 4° gerangschikte kandidaten met een score kleiner dan de bepaalde cesuur worden niet gunstig gerangschikt;
- 5° gerangschikte kandidaten met een score groter of gelijk aan de bepaalde cesuur worden gunstig gerangschikt (artikel 9, eerste lid, van het organisatiebesluit).

Alle vragen van het toelatingsexamen zijn meerkeuzevragen met vier antwoordmogelijkheden per vraag. Slechts één antwoordmogelijkheid per vraag is juist. Een juist antwoord levert positieve punten op, een fout antwoord levert negatieve punten op en geen antwoord levert nul punten op (artikel 27, vierde lid, 1° en 2°, van het organisatiebesluit).

3.2. Nadere voorschriften met betrekking tot het toelatingsexamen georganiseerd in 2026 zijn door de examencommissie vastgesteld in het ‘Werkingreglement en examenreglement toelatingsexamens arts, tandarts en dierenarts 2026’ (“WER”).

Luidens artikel 27 van het WER bestaat het examenonderdeel GC uit twee toetsen: ‘EMCO’ en ‘VAARDIG’. ‘EMCO’ staat voor “Empathie en Communicatie”. Deze proef toetst “de intrinsieke empathie en communicatie van de deelnemers”. ‘VAARDIG’ staat voor “Verbinden, AnAlyseren, ReDeneren en

InteGreren”. De kandidaten krijgen “vragen over een korte wetenschappelijke tekst met bijhorende figuren over een gezondheidsthema”.

3.3. Verzoekster neemt op 2 juli 2026 deel aan het toelatingsexamen voor de opleiding tot arts.

3.4. Het verslag over de beraadslaging van de examencommissie van 9 juli 2026 vermeldt in verband met de vaststelling van de examenresultaten en de gunstig gerangschikte deelnemers, wat volgt:

“5.1 Oorspronkelijke cijfers

5.1.1 Toelatingsexamen arts

Voor het toelatingsexamen arts werden in totaal drie examenvragen geneutraliseerd: WIS10, VAA16 en VAA21. De examencommissie doet na deze neutraliserings de volgende vaststellingen voor het toelatingsexamen arts 2026:

- Aantal geldige deelnemers: 6123 waarvan 2653 tot de referentiegroep behoren.
- Aantal deelnemers dat ten minste de helft van de punten heeft behaald op beide onderdelen: 1699 (27,7%)

Hiermee wordt het decretaal bepaalde startquotum van 1878 voor de opleiding geneeskunde onderbenut. De resultaten moeten worden bijgestuurd. Daarnaast kunnen er nog verschuivingen plaatsvinden omwille van de bindende voorkeur voor tandarts of dierenarts. Het aantal gunstig gerangschikten en de cesuur kunnen nog niet definitief worden bepaald.

[...]

5.2 Definitieve examenresultaten

Het Besluit van de Vlaamse Regering tot vastlegging van het startquotum voor de opleiding geneeskunde en voor de opleiding tandheelkunde van 8 mei 2026 bepaalt een startquotum van 1878 voor geneeskunde en 277 voor tandheelkunde met als doel het aantal startende studenten in de opleidingen geneeskunde en tandheelkunde af te stemmen op het federaal bepaalde contingent voor artsen en tandartsen. Dit kadert in de zorg om het gewenste aantal artsen en tandartsen op te leiden in overeenstemming met de maatschappelijke noden en verwachtingen.

[...]

De examencommissie stelt vast dat het aantal geslaagden in combinatie met de toepassing van de bindende voorkeur voor de toelatingsexamens arts en dierenarts ver onder de voorziene startquota liggen. Dit heeft een negatieve impact op het gewenste aantal studenten dat zich voor de opleidingen geneeskunde en diergeneeskunde kan inschrijven.

De examencommissie stuurt bijgevolg de examenresultaten bij en neemt de volgende beslissingen.

5.2.1 Toelatingsexamen arts

De examencommissie kent voor het toelatingsexamen arts 8 bijkomende punten toe aan het onderdeel KIW en 8 bijkomende punten aan het onderdeel GC met een maximum van 120 voor elk onderdeel en van 240 voor het totaal. Door 8 punten aan beide onderdelen toe te kennen hebben alle kandidaten een gelijk voordeel en dit voor zowel KIW als voor GC. Ook in de totale score hebben alle kandidaten eenzelfde voordeel. De toekenning van 8 punten aan beide onderdelen bewaart ook de eerdere rangschikking van de reeds gerangschikte kandidaten. Dit leidt tot volgende vaststellingen:

- Aantal geldige deelnemers: 6123 waarvan 2653 tot de referentiegroep behoren.
- Aantal deelnemers dat ten minste de helft van de punten heeft behaald op beide onderdelen: 2305 (37,6%).
- Cesuur: 146 op 240 (de cesuur komt overeen met het totaal examenresultaat van de deelnemer op positie 1878 van de rangschikking).
- Aantal gunstig gerangschikten: 1881 (30,7%), rekening houdend met de cesuur, de gelijke behandeling van ex aequo deelnemers, de bindende voorkeur en de aanduiding wel/niet opname in de rangschikking.

Bijgevolg voldoen 1881 deelnemers aan de bijzondere voorwaarde voor inschrijving in de opleiding geneeskunde.”

Daarin ligt de tweede bestreden beslissing besloten.

3.5. Aan verzoekster wordt meegedeeld dat zij een score van 68 op 120 punten behaalt voor het examenonderdeel KIW, 76 op 120 punten voor het examenonderdeel GC en 144 op 240 punten in het totaal.

Zoals gezien, is de cesuur door de examencommissie bepaald op 146 punten.

Er wordt meegedeeld:

“Na beraadslaging heeft de examencommissie beslist om aan alle deelnemers 16 bijkomende punten toe te kennen, die gelijk verdeeld zijn over KIW (+8) en GC (+8). De resultaten kunnen nooit hoger zijn dan 120/120 voor KIW en GC en nooit hoger dan 240/240 voor het totaal. De extra punten zijn al bijgeteld bij de score van KIW, GC en het totaal in de resultatentabel.”

De examencommissie besluit dat verzoekster niet gunstig gerangschikt is om te worden toegelaten tot de beoogde opleiding “omdat [haar] examenresultaat lager is dan de cesuur”.

3.6. Verzoekster stelt tegen de beslissing van de examencommissie over haar examenresultaat een beroep in bij de interne beroepsinstantie van het toelatingsexamen arts (“beroepsinstantie”).

3.7. Op 25 augustus 2026 beslist de beroepsinstantie dat verzoeksters beroep ongegrond is en dat de eerder door de examencommissie genomen beslissing dat zij een score van 144 op 240 punten behaalt en niet gunstig gerangschikt is, wordt bevestigd. Dit is de tweede bestreden beslissing. Ze is, wat het eerste en tweede middel van verzoeksters bezwaar betreft, als volgt gemotiveerd:

“Middel 1

U stelt dat er een schending van artikel 54, § 1 en van het redelijkheids-, gelijkheids- en zorgvuldigheidsbeginsel plaatsvond omdat de Examencommissie besliste tot toekenning van 8 extra punten voor elk examenonderdeel, maar uw cliënt die in een situatie zonder toevoeging van extra punten reeds voor beide onderdelen geslaagd was niet eerst gunstig rangschikte. U stelt dus dat de Examencommissie uw cliënt uit de rangschikking heeft verdrongen. U stelt dat een bijtelling van punten expliciet gekoppeld wordt aan de doelstelling van het bereiken van het startquotum en die in casu dus haar eigen doel overschrijdt, en geen inhoudelijke correctie kan vormen. U stelt ook dat correctiemaatregelen niemand mogen benadelen.

De Interne Beroepsinstantie eigent zich de beoordeling van de Examencommissie ter zake toe met de volgende argumentatie.

Op grond van artikel II.187 § 1 van de Codex Hoger Onderwijs kan een deelnemer zich pas inschrijven in de bacheloropleiding in het studiegebied Geneeskunde indien hij naast de algemene toelatingsvoorwaarde, eveneens gunstig gerangschikt is op basis van het toelatingsexamen arts. Dit toelatingsexamen wordt georganiseerd door de examencommissie.

Een gunstig resultaat op dit vergelijkend toelatingsexamen houdt in dat de deelnemer ten minste de helft van de punten behaalt op ieder onderdeel én vervolgens bij de hoogst behaalde scores wordt gerangschikt (art. II. 187 § 3 Codex Hoger Onderwijs).

Het aantal deelnemers dat gunstig gerangschikt wordt, staat in rechtstreeks verband met het startquotum dat wordt bepaald voor de opleiding Geneeskunde. Jaarlijks kan de Vlaamse Regering het startquotum voor de

opleiding Geneeskunde aanpassen rekening houdende met de volgende beroeps- en opleidingsgerelateerde parameters:

1° het aantal afgestudeerden in de masteropleiding;

2° het aantal afgestudeerden dat een andere beroepskeuze maakt;

3° het afnemende beroepenveld;

4° de opleidingscapaciteit. (art. II.187 § 4 Codex Hoger Onderwijs)

Daarnaast stelt de Vlaamse Regering per opleiding uiterlijk tegen 1 maart het aantal effectieve starters voor het lopende academiejaar vast en kan een eventuele afwijking van het startquotum van dat academiejaar compenseren in het startquotum voor het volgende academiejaar.

Dit startquotum wordt m.a.w. niet willekeurig bepaald, maar houdt wel degelijk rekening zowel met de noden van de maatschappij als met de effectieve inschrijvingen. Voor het jaar 2026 werd het startquotum voor arts aldus bepaald op 1878.

Het toelatingsexamen arts vond plaats op donderdag 2 juli 2026. Op 9 juli 2026 vond de beraadslagingsvergadering van de examencommissie plaats, dewelke bevoegd is voor de vaststelling van de examenresultaten en gunstig gerangschikte deelnemers.

Op grond van de resultaten van het toelatingsexamen arts is gebleken dat initieel 1699 deelnemers de helft van de punten behaald hadden op beide onderdelen. Hiermee werd het decretaal bepaalde startquotum van 1878 voor de opleiding geneeskunde onderbenut.

Gelet op het feit dat het decretaal vastgelegde startquotum voor het jaar 2026 niet werd behaald, heeft de examencommissie toepassing gemaakt van artikel 54 van het WER, dat bepaalt dat de examencommissie alle deelnemers evenveel bijkomende punten kan toekennen zodat het startquotum bereikt wordt. Dit vloeit voort uit artikel 29 van het Besluit van de Vlaamse Regering over de organisatie van het toelatingsexamen arts, het toelatingsexamen tandarts en het toelatingsexamen dierenarts van 27 januari 2023, dat inhoudt dat de examencommissie bepaalt of er een herziening van de vastgelegde examenresultaten van de deelnemers gebeurt.

Deze toevoeging van punten betreft dus een aanpassing van de examenresultaten voor alle deelnemers, nog voorafgaand aan het bepalen van de definitieve resultaten of het bepalen van de individuele rangschikking van het aantal gunstig gerangschikten. Ook het verslag van de beraadslagingsvergadering haalt expliciet aan dat dit de 'oorspronkelijke' cijfers zijn en er nog geen definitief aantal gunstig gerangschikten of cesuur kunnen worden bepaald.

De doorgevoerde herziening streeft een legitiem doel na, i.e. ervoor te zorgen dat de startquota worden behaald zoals zij bij Besluit van de Vlaamse Regering werden vastgesteld. Indien dit aantal niet wordt behaald en er bijgevolg minder studenten starten aan de opleiding Geneeskunde, zal dit op termijn voor een tekort aan afgestudeerden zorgen in deze beroepen, hetgeen een impact heeft op de maatschappij. Het is dan ook noodzakelijk dat de examencommissie een herzieningsmaatregel neemt.

De examencommissie heeft 8 bijkomende punten toegekend aan het onderdeel KIW en 8 bijkomende punten aan het onderdeel GC met een

maximum van 120 voor elk onderdeel en van 240 voor het totaal. De maatregel heeft tot gevolg gehad dat het aantal deelnemers dat ten minste de helft van de punten heeft behaald op elk van beide onderdelen is gestegen tot 2305 te rangschikken deelnemers. Dit overstijgt het startquotum voor de opleiding tot arts.

Het aantal gunstig gerangschikte deelnemers, rekening houdend met de bindende voorkeur en de bepaling van de cesuur (146 op 240), komt hierbij op 1881. De genomen maatregel heeft dan ook zijn doel bereikt.

De examencommissie heeft de voormelde maatregel genomen teneinde ervoor te zorgen dat het startquotum werd behaald en voldoende studenten aan de opleiding tot arts zullen kunnen starten in het academiejaar 2026-2027. Uit de berekeningen van de examencommissie bleek het scenario waarin 16 (8+8) bijkomende punten aan arts [...] werden toegekend het scenario te zijn waarin met het minste aantal toegevoegde punten, voldoende deelnemers minstens de helft van de punten behaalden op beide onderdelen en het startquotum dus opgevuld kon worden voor de drie opleidingen. De maatregel gaat dus niet voorbij aan haar doel.

De interne beroepsinstantie bevestigt de beslissing van de examencommissie als rechtmatig, doelmatig en proportioneel.

De plaatsing van de bepaling in het WER spreekt niet tegen dat deze maatregel genomen wordt nog voor enige bepaling van gunstig gerangschikten plaatsvindt. Dit wordt ook expliciet aangegeven in het verslag van de beraadslagingsvergadering. Er worden dan ook geen deelnemers uit de rangschikking geweerd, aangezien er nog geen rangschikking was gemaakt noch gunstig gerangschikte deelnemers waren. Artikel 52 van het WER beschrijft de volgorde van de stappen die dienen genomen te worden tijdens de beraadslagingsvergadering:

‘Na de itemresponsanalyse en de inhoudelijke analyse van de examenvragen – en de beslissing of er al dan niet examenvragen worden geneutraliseerd – doet de examencommissie op de beraadslagingsvergadering van juli het volgende:

- a. de vaststelling van:
 - i. de resultaten van het examenonderdeel KIW
 - ii. de resultaten van het examenonderdeel GC
 - iii. het totaal examenresultaat van de deelnemers die aan het hele toelatingsexamen hebben deelgenomen, gelijk aan de som van de resultaten van beide examenonderdelen;
- b. het oplijsten van de deelnemers die op elk examenonderdeel van het toelatingsexamen in kwestie de helft of meer van de punten behaald hebben;
- c. het opmaken van de rangschikking op basis van het totale examenresultaat van de deelnemers die op elk examenonderdeel van het toelatingsexamen in kwestie de helft of meer van de punten behaald hebben en die bij de inschrijving niet hebben afgezien van de rangschikking;
- d. het al dan niet vastleggen van een cesuur voor het toelatingsexamen in kwestie.’

Uit het verslag van de beraadslagingsvergadering blijkt duidelijk dat de Examencommissie eerst punt a en b hebben uitgevoerd, en hieruit bleek dat er onvoldoende deelnemers geslaagd waren. De examencommissie heeft op dat moment een aanpassing van de examenresultaten gedaan, en stelt expliciet dat er nog geen gunstige gerangschikten kunnen worden bepaald en dus nog geen rangschikking is gemaakt. Punt c is op dat moment dus nog niet uitgevoerd. Gezien de volgorde van de stappen betekent dat ook dat het nog niet mogelijk was om punt d uit te voeren, met name het al dan niet bepalen van een cesuur. Dit bewijst dus ook dat er op dat ogenblik nog geen sprake was van een 'situatie zonder cesuur' waarbij alle deelnemers die geslaagd zijn automatisch gunstig gerangschikt worden. Op het moment van de toekenning van extra punten is er namelijk nog geen sprake van een situatie waarbij al dan niet beslist wordt over een cesuur, noch waarin er reeds een rangschikking is gemaakt of gunstig gerangschikte deelnemers zijn bepaald.

Ook de stelling dat artikel 22 van het WIB [*versta*: 'Werkingsreglement interne beroepsinstantie toelatingsexamens arts, tandarts en dierenarts'] erop zou wijzen dat deze correctiemaatregel geen nadelige impact kan hebben op een kandidaat, is incorrect. Dit betreft een andere bepaling, zelfs een ander werkingsreglement, dat geen verband houdt met artikel 54 van het WER. Daarenboven betreft artikel 22 van het WIB beslissingen van de Interne Beroepsinstantie, met andere woorden nadat de bepaling van de gunstig gerangschikten reeds heeft plaatsgevonden, terwijl de aanpassing van examenresultaten volgens artikel 54 van het WER plaatsvindt nog voor het opstellen van een rangschikking.

Het eerste middel is ongegrond.

Middel 2

U stelt dat er een schending van de materiële motiveringsplicht en het zorgvuldigheidsbeginsel heeft plaatsgevonden, omdat het verslag van de beraadslagingsvergadering van de Examencommissie geen overweging bevat over het ontstaan van een cesuur, noch waarom de Examencommissie gekozen heeft voor de uniforme bijtelling eerder dan een benadering die op eigen kracht geslaagde deelnemers in de rangschikking behield.

Zoals in het vorig middel uiteengezet, heeft de Examencommissie gekozen voor de aanpassing van resultaten die in het WER is voorzien. Er zijn geen andere mogelijkheden voorzien, dus verdere motivering is niet nodig. Dat deze werkwijze een cesuur doet ontstaan, behoeft ook geen verdere motivering aangezien dit een rechtstreeks gevolg is van deze methode. Ook dit behoeft dus geen verdere motivatie.

De Interne Beroepsinstantie is van mening dat het verslag van de beraadslagingsvergadering afdoende gemotiveerd is en voldoende zorgvuldig is.

Het tweede middel is ongegrond."

IV. Ontvankelijkheid van de vordering

4.1. In de nota met opmerkingen betwist de verwerende partij de ontvankelijkheid van de vordering voor wat het tweede voorwerp betreft, namelijk “de beslissing van de examencommissie van 9 juli 2026, in zoverre deze aan alle deelnemers 8 bijkomende punten per examenonderdeel toekent, een cesuur van 146/240 vaststelt en [verzoekster] niet gunstig rangschikt”. Zij betoogt, met verwijzing naar artikel 33, tiende lid, van het organisatiebesluit, dat de beroepsinstantie volheid van bevoegdheid heeft en dat door de devolutieve werking van het intern beroep, bijgevolg alleen de beslissing van de beroepsinstantie op ontvankelijke wijze kan worden aangevochten.

4.2. Verzoekster heeft de beslissing van de examencommissie van het toelatingsexamen voor de opleiding tot arts van 9 juli 2026 waarbij zij niet gunstig werd gerangschikt, met een bezwaar bestreden.

Bijgevolg moet vooralsnog worden geoordeeld dat de tweede bestreden beslissing in die mate uit het rechtsverkeer is verdwenen, als het ware is opgeslorpt door de beslissing van de beroepsinstantie.

In die mate is de exceptie ernstig.

4.3. Daargelaten of verzoekster ook de beslissingen van de examencommissie om aan iedere deelnemer bijkomend zestien punten – acht per examenonderdeel – toe te kennen en de cesuur vast te stellen op 146 op 240 punten bij de beroepsinstantie kon bestrijden – wat zij overigens heeft gedaan – behoeft de exceptie in die mate vooralsnog geen antwoord.

Wanneer wordt aangenomen, zoals verzoekster het ziet, dat de beslissing van de examencommissie van 9 juli 2026 een op zichzelf staande en bij de Raad van State afzonderlijk aanvechtbare rechtshandeling is, dan moet, zoals hierna zal blijken, worden geoordeeld dat in die mate niet is voldaan aan één van

de grondvoorwaarden voor de schorsing van de tenuitvoerlegging van deze beslissing.

V. Herinnering aan de voorwaarden voor het bevelen van een schorsing of een andere voorlopige maatregel

5. Krachtens artikel 17, § 1, derde lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State kan tot schorsing van de tenuitvoerlegging of tot het bevelen van een andere voorlopige maatregel bij uiterst dringende noodzakelijkheid slechts worden besloten onder de dubbele voorwaarde dat de zaak te spoedeisend is voor een behandeling ervan in een beroep tot nietigverklaring en indien minstens één ernstig middel wordt aangevoerd waarvan het onderzoek zich leent voor een versnelde behandeling en waarmee de nietigverklaring van de bestreden beslissing *prima facie* kan worden verantwoord. Overeenkomstig paragraaf 5 van datzelfde artikel wordt de zaak behandeld bij uiterst dringende noodzakelijkheid en derhalve binnen een termijn van vijftien dagen of minder, wanneer zulks in het opschrift wordt vermeld.

VI. Spoedeisendheid en uiterst dringende noodzakelijkheid

6.1. Terecht wijst verzoekster erop dat een zaak als die welke voorligt, waarbij een studente de toegang tot de door haar geambieerde studierichting wordt ontzegd, vanuit haar aard reeds evident spoedeisend is en wel in die mate dat niet alleen de behandelingstermijn van een annulatieberoep, maar ook deze van de gewone vordering tot schorsing ermee onverenigbaar is.

De verwerende partij betwist zulks overigens niet.

6.2. Een verzoekende partij die meent een beroep te moeten doen op de uitzonderlijke procedure bij uiterst dringende noodzakelijkheid, moet ook aantonen dat zij bij het instellen van die vordering met de vereiste spoed en

diligentie heeft gehandeld. Een gebrek aan diligent handelen kan de negatie zelf van het bestaan van de aangevoerde uiterst dringende noodzakelijkheid inhouden.

Wat de eerste bestreden beslissing betreft, moet worden vastgesteld dat verzoekster op een voldoende diligente wijze haar vordering bij de Raad van State heeft ingesteld.

Die vaststelling kan niet worden gedaan ten aanzien van het tweede voorwerp van verzoeksters vordering, namelijk de beslissing van de examencommissie van 9 juli 2026. Deze beslissing werd aan verzoekster kort na 9 juli 2026 meegedeeld. Met zekerheid kan worden gesteld dat zij kennis ervan had op 16 juli 2026, de dag waarop zij haar bezwaar tegen die beslissing bij de beroepsinstantie heeft ingediend. Voor zover verzoekster meent dat de voormelde beslissing van 9 juli 2026 een op zichzelf staande, reeds definitief grievende en bij de Raad van State aanvechtbare rechtshandeling is die door de beslissing van de beroepsinstantie van 25 augustus 2026 – het eerste voorwerp van de voorliggende vordering – niet uit het rechtsverkeer is verdwenen, moet worden vastgesteld dat verzoekster ongeveer anderhalve maand heeft gewacht om deze met een vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid te bestrijden. Enige verklaring voor dat talmen geeft zij niet. Een dergelijke handelwijze spoort niet met wat van een verzoekende partij die op deze uitzonderingsprocedure een beroep wil doen, mag worden verwacht. Wat het tweede voorwerp van de vordering betreft, is derhalve niet voldaan aan deze schorsingsvoorwaarde.

6.3. Gemakshalve wordt hierna aan de eerste bestreden beslissing gerefereerd als “de bestreden beslissing”.

VII. Ernst van het eerste middel

Standpunt van de partijen

7. Verzoekster put een eerste middel uit de schending van de artikelen 7 tot 12 en 29 van het organisatiebesluit, de artikelen 48, § 1, en 52 tot 54 van het WER, het zorgvuldigheidsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel en het gelijkheidsbeginsel.

Zij licht het middel als volgt toe:

“A. Uiteenzetting van het middel

25. De bestreden beslissing steunt op één dragende overweging: de bijkomende punten werden toegekend vóórdat enige rangschikking tot stand kwam, zodat volgens de verwerende partij geen enkele deelnemer uit de rangschikking is geweerd. Zij verwoordt dit als volgt [...]:

‘Er worden dan ook geen deelnemers uit de rangschikking geweerd, aangezien er nog geen rangschikking was gemaakt noch gunstig gerangschikte deelnemers waren.’

26. Als rechtsgrond voor de bijtelling roept de verwerende partij uitdrukkelijk artikel 29 van het besluit van de Vlaamse Regering van 27 januari 2023 in, dat de examencommissie toelaat te bepalen of er een herziening van de examenresultaten gebeurt [...].

27. Die redenering is onverenigbaar met de bepaling die de gevolgen van een herziening op grond van artikel 29 juist regelt, namelijk artikel 12 van hetzelfde besluit.

28. Artikel 12, eerste lid bepaalt dat kandidaten van wie het resultaat na een herziening als vermeld in artikel 29 de vastgelegde cesuur haalt, gunstig worden gerangschikt en worden toegevoegd aan de lijst vermeld in artikel 11. Artikel 12, tweede lid bepaalt dat de examencommissie een cesuur vastlegt indien door een herziening de startquota alsnog worden overschreden.

29. De wetgever gaat er dus van uit dat op het ogenblik van de herziening reeds een rangschikking en een lijst bestaan. Men kan slechts toevoegen aan wat er al is. Die lezing wordt bevestigd door de systematiek van hoofdstuk 3 van het besluit, dat de stappen in deze volgorde ordent: het opmaken van de rangschikking (artikel 7), het al dan niet bepalen van een cesuur (artikel 8), de beslissing over de gunstige rangschikking (artikel 9), de individuele mededeling (artikel 10), de lijst (artikel 11) en pas daarna de herziening en de toevoeging (artikel 12).

30. Artikel 8, tweede lid is daarbij dwingend geformuleerd: de examencommissie bepaalt géén cesuur als het aantal gerangschikte kandidaten onder het vastgestelde startquotum ligt. Artikel 9, eerste lid, 3°

bepaalt vervolgens dat alle geslaagde kandidaten gunstig worden gerangschikt als er geen cesuur is bepaald.

31. Toegepast op de vaststellingen van de examencommissie zelf leidt dit tot een eenduidig resultaat. Na de neutralisaties waren er 1699 gerangschikte kandidaten, tegenover een startquotum van 1878. Er mocht dus geen cesuur worden bepaald. Bijgevolg dienden alle geslaagde kandidaten gunstig te worden gerangschikt – verzoekende partij inbegrepen, die met 60/120 en 68/120 tot die 1699 behoorde. Pas daarna mocht de examencommissie tot een herziening op grond van artikel 29 overgaan, waarbij de door de bijtelling nieuw geslaagde kandidaten aan de lijst zouden worden toegevoegd.

32. De examencommissie heeft die volgorde omgekeerd. Zij heeft de herziening doorgevoerd vóór de rangschikking en vóór enige individuele mededeling, en heeft vervolgens een cesuur bepaald die verzoekende partij – die zonder de herziening gunstig gerangschikt zou zijn geweest – uitsluit. B. Het gevolg: verzoekende partij is haar wettelijke bescherming ontnomen

33. Artikel 12, laatste lid van het besluit bepaalt dat aanpassingen aan de resultaten van een individuele kandidaat naar aanleiding van de interne beroepsprocedure en naar aanleiding van de herziening vermeld in artikel 29, de gunstige rangschikking die aan de individuele kandidaten is meegedeeld, niet in hun nadeel kunnen beïnvloeden.

34. De wetgever heeft dus uitdrukkelijk willen vermijden dat een herziening zich tegen een kandidaat keert. Door alle stappen op één vergadering samen te ballen en pas na de herziening tot enige mededeling over te gaan, heeft de examencommissie bewerkstelligd dat aan verzoekende partij nooit een gunstige rangschikking is meegedeeld – en heeft zij haar aldus de bescherming ontnomen die het besluit haar toekende.

35. Een bestuur kan zich niet met vrucht beroepen op het uitblijven van een mededeling die het, in strijd met de door de hogere norm voorgeschreven volgorde, zelf heeft nagelaten te doen. Zou dat anders zijn, dan zou de waarborg van artikel 12, laatste lid volledig afhangen van de agenda en de werkwijze van het bestuur dat zij juist beoogt te binden. Dat is onverenigbaar met het zorgvuldigheidsbeginsel en met het nuttig effect van de bepaling.

[C]. De weerlegging in de bestreden beslissing kan niet worden bijgetreden

36. De verwerende partij verwierpt de verwijzing van verzoekende partij naar artikel 22 van het werkingsreglement van de interne beroepsinstantie met de overweging dat het om een andere bepaling in een ander reglement gaat, dat geen verband houdt met artikel 54 van het werkings- en examenreglement [...].

37. Die weerlegging gaat voorbij aan het feit dat dezelfde waarborg is opgenomen in de hiërarchisch hogere norm zelf, namelijk in artikel 12, laatste lid van het besluit van de Vlaamse Regering, en dat die bepaling uitdrukkelijk aanknoopt bij de herziening op grond van artikel 29 – precies de rechtsgrond die de verwerende partij zelf inroept.

38. De verwerende partij steunt haar volgorde-redenering voorts uitsluitend op artikel 52 van het werkings- en examenreglement. Een reglement van een examencommissie kan echter niet afwijken van de volgorde en de

waarborgen die het besluit van de Vlaamse Regering oplegt. Voor zover artikel 52 van dat reglement zou toelaten wat de artikelen 8 tot 12 van het besluit verbieden, dient het overeenkomstig artikel 159 van de Grondwet buiten toepassing te worden gelaten.

39. Ten overvloede: ook binnen het reglement zelf houdt de redenering geen stand. De verwerende partij erkent dat de stappen a en b van artikel 52 waren uitgevoerd. Stap b bestaat juist in het oplijsten van de deelnemers die op elk examenonderdeel de helft of meer behaalden. Verzoekende partij stond op die lijst. De vraag waarom een deelnemer die op de reglementair voorgeschreven lijst van stap b voorkwam, na een ingreep die tot stap c behoort van die lijst verdwijnt, blijft onbeantwoord.

[D]. Ernst van het middel

40. Het middel is ernstig in de zin van artikel 17, § 1 van de gecoördineerde wetten. Het steunt op de tekst en de systematiek van de hogere norm, op de eigen vaststellingen van de examencommissie en op een innerlijke tegenstrijdigheid in de bestreden beslissing, die zich beroept op artikel 29 zonder de gevolgen te aanvaarden die artikel 12 daaraan verbindt.”

8. In de nota met opmerkingen betoogt de verwerende partij vooreerst dat verzoekster het voorliggende middel heeft geherformuleerd in vergelijking met de middelen die zij voor de beroepsinstantie heeft aangevoerd. In dat bezwaar was enkel sprake van een schending van bepalingen van het WER. Thans voert verzoekster de schending aan van de artikelen 7 tot 12 en 29 van het organisatiebesluit. Volgens de verwerende partij is het vaste rechtspraak dat een verzoekende partij in het kader van een toelatingsexamen geen nieuwe geschonden geachte bepalingen mag aanvoeren in het verzoekschrift, wanneer die niet in het interne beroep zijn ter sprake gebracht.

De verwerende partij meent voorts dat artikel 12 van het organisatiebesluit te dezen niet van toepassing is. De herziening van de examenresultaten heeft plaatsgevonden op grond van artikel 29 van het organisatiebesluit. Dat is ook toegelicht in de bestreden beslissing. Artikel 12 van het organisatiebesluit regelt alleen de situatie waarbij het examenresultaat wordt herzien ná de rangschikking en de mededeling ervan aan de deelnemers van het toelatingsexamen. In de voorliggende zaak is de herziening gebeurd tijdens de beraadslagingsvergadering, vóór de definitieve rangschikking, vóór een cesuur werd vastgesteld en vóór de mededeling van de resultaten en de rangschikking aan de deelnemers. In geen enkele bepaling van het organisatiebesluit of het WER leest

de verwerende partij dat géén herziening zou kunnen plaatsvinden vóór de rangschikking. Dat artikel 12 van het organisatiebesluit de hypothese voorziet van een herziening ná de rangschikking, betekent evenwel niet dat een herziening die aan die rangschikking voorafgaat, is uitgesloten. Deze bepaling bevat “een” scenario, maar dat wil volgens de verwerende partij niet zeggen dat dit scenario altijd van toepassing is. Overigens heeft de examencommissie wél het tweede lid van het voormelde artikel 12 toegepast, door na het toekennen van bijkomende punten en de vaststelling dat het startquotum dan toch was overschreden, een cesuur te bepalen.

De verwerende partij ziet niet in hoe artikel 29 van het organisatiebesluit kan zijn geschonden. Deze bepaling houdt niets méér in dan de mogelijkheid om de examenresultaten van één of meer kandidaten te herzien en dat de nadere regels in het WER moeten worden vastgelegd.

Evenmin vindt de verwerende partij in de artikelen 7 tot 11 van het organisatiebesluit een “volgorde van werkwijze” terug. Deze bepalingen bevatten volgens haar alleen een aantal principes en géén ervan legt een “volgorde” op. De opmaak van het organisatiebesluit doet aannemen, zo stelt de verwerende partij, dat de artikelen of hoofdstukken géén bepalende volgorde hebben.

Artikel 8, tweede lid, van het organisatiebesluit is wél op een dwingende wijze geformuleerd, erkent de verwerende partij, in de mate dat het voorschrijft dat de examencommissie geen cesuur bepaalt wanneer het aantal gerangschikte kandidaten onder het voormelde vastgestelde startquotum ligt. Zij benadrukt dat dit ook is wat zij heeft gedaan: initieel werd géén cesuur vastgesteld; pas na de herziening van de resultaten werd een cesuur bepaald.

In artikel 9, eerste lid, 3°, van het organisatiebesluit is bepaald dat alle geslaagde kandidaten gunstig worden gerangschikt als er geen cesuur wordt vastgelegd. Dat noemt de verwerende partij een hypothese die thans niet aan de orde is: er is immers wél een cesuur bepaald.

De verwerende partij meent dat de examencommissie “niet de volgorde omgekeerd heeft”. Zij heeft gedaan wat artikel 54, § 1, tweede lid, van het WER haar toelaat om te doen. De stelling van verzoekster dat zij uit een rangschikking werd “verdrongen”, is niet juist. De examencommissie heeft, conform artikel 52 van het WER, eerst de resultaten vastgesteld en vervolgens gemerkt dat slechts 1699 deelnemers voldeden aan de “helftnorm” op beide onderdelen. Pas daarna is een herziening doorgevoerd. De volgende stap – het opmaken van de rangschikking – was op dat moment nog niet uitgevoerd.

Wat de schending van artikel 12, vijfde lid, van het organisatiebesluit betreft, doet de verwerende partij gelden dat de bescherming die van deze bepaling uitgaat, slechts bestaat voor “de gunstige rangschikking die aan de individuele kandidaten is meegedeeld”. Aan verzoekster werd evenwel nooit een gunstige rangschikking meegedeeld; er werd precies aangegeven dat zij *n*éét gunstig is gerangschikt.

Bovendien merkt de verwerende partij op dat de Raad van State niet in de plaats van de examencommissie mag treden. Verzoekster vraagt volgens haar dat de Raad de door de examencommissie gekozen methode vervangt door een andere methode die voor haar gunstiger is. Dat behoort niet tot de bevoegdheid van de Raad van State “tenzij de bestreden beslissing een wettelijke en/of reglementaire bepaling zou schenden”. De verwerende partij beschikt over een beoordelingsvrijheid die zij duidelijk niet onredelijk heeft gebruikt, zo stelt zij nog.

Wat de aangevoerde schending van het gelijkheidsbeginsel en het redelijkheidsbeginsel betreft, wijst de verwerende partij erop dat verzoekster heeft nagelaten om “nauwkeurig te vermelden waarin de schending precies bestaat”. Er is volgens haar niet voldaan aan de stelplicht. Mocht de Raad van State het anders zien, dan betoogt de verwerende partij nog dat de correctiemaatregel op alle deelnemers gelijk werd toegepast, de examencommissie heeft gekozen voor het scenario waarbij met het kleinste aantal bijkomende punten het startquotum

werd bereikt, en de maatregel rechtmatig, doelmatig en proportioneel is. Ook de onredelijkheid van de bestreden beslissing wordt volgens de verwerende partij niet aangetoond, net zomin als een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel. De werkwijze van de examencommissie is in overeenstemming met het organisatiebesluit en het WER en iedereen is op dezelfde manier behandeld. De handelwijze die verzoekster voorstelt – éérs rangschikken en vervolgens extra punten toekennen voor wie nog niet gunstig is gerangschikt – is strijdig met artikel 54, § 1, tweede lid, van het WER, dat bepaalt dat de examencommissie alleen kan beslissen om álle deelnemers evenveel bijkomende punten toe te kennen.

Tot slot brengt de verwerende partij nog onder de aandacht dat de Raad van State in het verleden het toekennen van bijkomende punten heeft aanvaard. Zij argumenteert dat de Raad van State heeft gesteld dat de bevoegdheid van de examencommissie om de examenpunten te herzien (artikel 29 van het organisatiebesluit) op het eerste gezicht ook de bevoegdheid inhoudt om op wettige gronden bijkomende punten toe te kennen. Thans is die mogelijkheid uitdrukkelijk voorzien in artikel 54 van het WER, met evenveel punten voor de beide onderdelen. De logica van die verdeling werd ook al bevestigd door de Raad van State.

Beoordeling

a. de in het middel aangevoerde bepalingen

9. Verzoekster voert vooreerst de schending aan van de artikelen 7 tot 12 en 29 van het organisatiebesluit. Deze bepalingen luiden, voor zover relevant voor het toelatingsexamen voor de opleiding tot arts, als volgt:

- artikel 7:

“De examencommissie maakt jaarlijks voor het toelatingsexamen arts, het toelatingsexamen tandarts en het toelatingsexamen dierenarts een afzonderlijke rangschikking van de gunstig gerangschikte kandidaten op basis van de numerieke score die in het totaal is behaald.”

- artikel 8:

“De examencommissie bepaalt jaarlijks voor het toelatingsexamen arts, het toelatingsexamen tandarts en het toelatingsexamen dierenarts een afzonderlijke cesuur als het aantal gerangschikte kandidaten boven het respectievelijk vastgestelde startquotum, vastgelegd door de Vlaamse Regering overeenkomstig artikel II.187, § 4, en artikel II.187/1, § 3, van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013, ligt.

De examencommissie bepaalt geen cesuur als het aantal gerangschikte kandidaten onder het voormelde vastgestelde startquotum ligt.”

- artikel 9:

“De examencommissie beslist jaarlijks voor het toelatingsexamen arts en voor het toelatingsexamen tandarts welke kandidaten gunstig worden gerangschikt op basis van al de volgende regels:

1° niet-geslaagde kandidaten worden niet gerangschikt;

2° geslaagde kandidaten worden gerangschikt, tenzij ze gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid, vermeld in artikel 13, zesde lid;

3° alle geslaagde kandidaten worden gunstig gerangschikt als er geen cesuur is bepaald;

4° gerangschikte kandidaten met een score kleiner dan de bepaalde cesuur worden niet gunstig gerangschikt;

5° gerangschikte kandidaten met een score groter of gelijk aan de bepaalde cesuur worden gunstig gerangschikt.

[...]

De gunstige rangschikking van een kandidaat die deelneemt aan het toelatingsexamen arts, het toelatingsexamen tandarts of het toelatingsexamen dierenarts, maar die op 30 september van het kalenderjaar van deelname niet voldoet aan de algemene toelatingsvoorwaarden voor een bacheloropleiding, vermeld in artikel II.178 van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013, is ongeldig.”

- artikel 10:

“De voorzitter deelt in juli aan alle individuele kandidaten voor het toelatingsexamen arts, voor het toelatingsexamen tandarts en voor het toelatingsexamen dierenarts mee welke score de kandidaat heeft behaald.

De voorzitter deelt aan alle individuele kandidaten voor het toelatingsexamen arts, voor het toelatingsexamen tandarts en voor het toelatingsexamen dierenarts de cesuur mee, als die is vastgelegd door de examencommissie, of deelt mee dat er geen cesuur is vastgelegd.

De voorzitter deelt in juli aan alle individuele kandidaten het toelatingsexamen arts, het toelatingsexamen tandarts en voor het toelatingsexamen dierenarts mee tot welke van de volgende categorieën de kandidaat behoort:

1° gunstig gerangschikt;

2° niet gunstig gerangschikt omdat het examenresultaat lager is dan de cesuur;

3° niet gunstig gerangschikt omdat de kandidaat niet opgenomen wil worden in de rangschikking;

4° niet gunstig gerangschikt omdat de kandidaat op een of beide onderdelen minder dan de helft van de punten behaald heeft;

5° niet gunstig gerangschikt omdat de kandidaat gunstig gerangschikt is voor een opleiding met een hogere voorkeur.

De voorzitter deelt aan alle individuele kandidaten de beslissing van de examencommissie mee dat de kandidaat al dan niet gunstig gerangschikt is.”

- artikel 11:

“De gunstig gerangschikte kandidaten worden op een lijst opgenomen in alfabetische volgorde.

De lijst voor de artsen, de lijst voor de tandartsen en de lijst voor de dierenartsen met de gunstig gerangschikte kandidaten in alfabetische volgorde worden uiterlijk op 1 augustus door de voorzitter bezorgd aan elke universiteit in de Vlaamse Gemeenschap, die gemachtigd is de opleiding tot arts, de opleiding tot tandarts of de opleiding tot dierenarts te organiseren.”

- artikel 12:

“Kandidaten van wie het resultaat na een herziening van de examenresultaten als vermeld in artikel 29, hoger dan of gelijk is aan de vastgelegde cesuur, worden gunstig gerangschikt en toegevoegd aan de lijst vermeld in artikel 11.

Als door een herziening van de examenresultaten de vastgelegde startquota voor het toelatingsexamen arts [...] toch nog worden overschreden legt de examencommissie respectievelijk een cesuur vast.

De voorzitter brengt de kandidaten die als gevolg van de herziening van de examenresultaten overgaan van de categorie niet gunstig gerangschikt omdat de kandidaat op een of beide onderdelen minder dan de helft van de punten behaald heeft, vermeld in artikel 22, eerste lid, 1° en 2°, [...] of de categorie niet gunstig gerangschikt omdat het examenresultaat lager is dan de cesuur, vermeld in artikel 8, naar de categorie gunstig gerangschikt op de hoogte van die nieuwe individuele beslissing.

[...]

Aanpassingen aan de resultaten van een individuele kandidaat naar aanleiding van de interne beroepsprocedure vermeld in artikel 33 en naar aanleiding van de herziening van de examenresultaten, vermeld in artikel 29, kunnen de gunstige rangschikking die aan de individuele kandidaten is meegedeeld, niet in hun nadeel beïnvloeden.”

- artikel 29:

“De examencommissie bepaalt of er een herziening van de examenresultaten van de kandidaat of van de kandidaten gebeurt en legt de regels in dat verband vast in het werkingsreglement, vermeld in artikel 6, eerste en tweede lid.”

10. Verzoekster voert tevens de schending aan van de artikelen 48, § 1, 52, 53 en 54 van het WER. Deze bepalingen luiden:

- artikel 48, § 1:

“Het toelatingsexamen staat in totaal op 240 punten. Het examenonderdeel KIW en het examenonderdeel GC staan elk op 120 punten. Om in aanmerking te komen voor rangschikking moeten deelnemers minstens de helft van de punten op elk examenonderdeel behalen. Binnen de deeltolsten geldt deze cesuur niet: deelnemers moeten dus niet voor elke wetenschappelijke discipline van KIW minstens de helft van de punten behalen, noch voor elke toets van GC.”

- artikel 52:

“Na de itemresponsanalyse en de inhoudelijke analyse van de examenvragen – en de beslissing of er al dan niet examenvragen worden geneutraliseerd – doet de examencommissie op de beraadslagingsvergadering van juli het volgende:

a. de vaststelling van:

i. de resultaten van het examenonderdeel KIW

ii. de resultaten van het examenonderdeel GC

iii. het totaal examenresultaat van de deelnemers die aan het hele toelatingsexamen hebben deelgenomen, gelijk aan de som van de resultaten van beide examenonderdelen.

b. het oplijsten van de deelnemers die op elk examenonderdeel van het toelatingsexamen in kwestie de helft of meer van de punten behaald hebben;

c. het opmaken van de rangschikking op basis van het totale examenresultaat van de deelnemers die op elk examenonderdeel van het toelatingsexamen in kwestie de helft of meer van de punten behaald hebben en die bij de inschrijving niet hebben afgezien van de rangschikking;

d. het al dan niet vastleggen van een cesuur voor het toelatingsexamen in kwestie.”

- artikel 53:

“§ 1. De examencommissie stelt het aantal gunstig gerangschikten vast op basis van [...] het aantal geslaagde deelnemers en het startquotum dat werd vastgelegd door de Vlaamse Regering in een Besluit van de Vlaamse Regering voor de betrokken opleiding.

§ 2. Indien het aantal deelnemers dat op beide examenonderdelen minstens de helft van de punten behaald heeft, groter is dan het vastgelegde startquotum, bepaalt de examencommissie de cesuur voor dat toelatingsexamen op basis van het startquotum vastgelegd door de Vlaamse Regering.

§ 3. De examencommissie bepaalt geen cesuur als het aantal gerangschikte

deelnemers kleiner is dan of gelijk is aan het vastgelegde startquotum.”

- artikel 54, § 1:

“Alle geslaagde deelnemers die een totaal examenresultaat behaald hebben dat gelijk is aan of hoger is dan de cesuur van dat toelatingsexamen, worden gunstig gerangschikt voor dat toelatingsexamen. In het geval er geen cesuur is bepaald omdat het aantal geslaagde deelnemers kleiner is dan of gelijk is aan het startquotum, worden alle geslaagde deelnemers gunstig gerangschikt. De examencommissie kan beslissen om alle deelnemers evenveel bijkomende punten toe te kennen zodat het startquotum bereikt wordt, waarbij er evenveel punten worden bijgegeven op het KIW-gedeelte als het GC-gedeelte.”

b. ontvankelijkheid van het middel

11. De verwerende partij neemt aanstoot eraan dat verzoekster haar kritiek voor de beroepsinstantie als een schending van artikel 54, § 1, van het WER heeft benoemd, terwijl zij in haar vordering voor de Raad van State – voor het eerst – gewag maakt van een schending van de artikelen 7 tot 12 en 29 van het organisatiebesluit.

Daargelaten dat de verwerende partij niet lijkt te betwisten dat de strekking van de kritiek die verzoekster heeft aangevoerd in de administratieve beroepsprocedure enerzijds, en in de voorliggende zaak voor de Raad van State anderzijds, gelijklopend is, dient op het eerste gezicht erop te worden gewezen dat geen algemene rechtsregel voorschrijft dat de Raad van State in het kader van een beroep tot nietigverklaring of, zoals te dezen, een vordering tot schorsing enkel kennis mag nemen van grieven of middelen die reeds tijdens de administratieve procedure door de betrokkene werden aangevoerd.

De verwerende partij wijst ook geen specifieke wettelijke bepaling aan die verzoekster uitdrukkelijk ertoe zou verplichten om, op straffe van onontvankelijkheid in de latere rechtsgang, bepaalde middelen voor te leggen aan de beroepsinstantie.

De verwerende partij doet *prima facie* evenmin gelden dat verzoekster uitdrukkelijk afstand zou hebben gedaan van het recht om zich tegen een bepaalde onregelmatigheid te verweren.

Wanneer zij de voormelde exceptie toch opwerpt, dan is dit wezenlijk, zo lijkt, omdat zij verzoekster verwijt welbewust, met welhaast bedrieglijk opzet een haar bekend juridisch bezwaar te hebben achtergehouden, om er de beroepsinstantie mee te kunnen verschalken indien de uitkomst van de bezwaarprocedure haar niet welgevallig zou zijn.

Het verval van het recht om onregelmatigheden of de schending van specifieke bepalingen als middel aan de rechter voor te leggen, is evenwel een zware sanctie die slechts uitzonderlijk kan worden toegepast. De bewijslast berust daarenboven bij wie zich op de kwade trouw beroept.

In dit geval lijkt de verwerende partij aan die bewijsvoering voorbij te gaan. Zij werpt enkel op dat verzoekster de bepalingen van het organisatiebesluit tijdens het interne beroep niet heeft vermeld. Dat is een feitelijke vaststelling. Hoe hieruit een opzettelijk én bedrieglijk verzuim moet blijken, toont zij op het eerste gezicht niet aan.

12. De door de verwerende partij opgeworpen exceptie is niet ernstig.

c. ernst van het middel

13. Verzoekster acht zich benadeeld door de wijze waarop de examencommissie gebruik heeft gemaakt van haar bevoegdheid om aan de deelnemers van het toelatingsexamen bijkomende punten toe te kennen. Meer bepaald meent verzoekster dat zij, aangezien zij reeds op grond van de oorspronkelijke cijfers geslaagd was voor de beide examenonderdelen en omdat het startquotum niet was bereikt, gunstig gerangschikt had moeten worden,

vooraleer de examencommissie besliste om bijkomende punten toe te kennen. Door eerst extra punten toe te kennen en pas nadien de rangschikking op te maken – en bijgevolg door verzoekster niet eerst van haar gunstige rangschikking op de hoogte te brengen – heeft de verwerende partij verzoekster haar “wettelijke bescherming” ontnomen.

14. In de bestreden beslissing wordt erop gewezen dat, omdat het vastgelegde startquotum (*versta*: het aantal kandidaten dat gunstig gerangschikt kan worden – 1878 voor het toelatingsexamen arts) aan de hand van de oorspronkelijke cijfers niet werd bereikt, de examencommissie toepassing heeft gemaakt van artikel 54, § 1, tweede lid, van het WER om alle deelnemers zestien bijkomende punten toe te kennen – zodat het startquotum wordt bereikt – namelijk acht punten voor de beide examenonderdelen. Daarbij wordt gepreciseerd dat zij de bevoegdheid daartoe put uit artikel 29 van het organisatiebesluit.

15. Artikel 29 van het organisatiebesluit verleent aan de examencommissie de bevoegdheid om te bepalen of er een herziening van de examenresultaten van de kandidaat of van de kandidaten gebeurt. De regels daarover moeten in het WER worden vastgelegd.

Op het eerste gezicht liggen die regels vervat in de artikelen 51 en 54, § 1, tweede lid, van het WER.

In artikel 51, § 1, van het WER is bepaald dat de examencommissie op een beraadslagingsvergadering kan beslissing om de examenresultaten van alle deelnemers, dan wel van één of meerdere deelnemers, te herzien, door (1) “de neutralisatie van een examenvraag voor alle deelnemers” of (2) “de aanpassing van het examenresultaat voor één of meerdere deelnemers”.

In artikel 51, § 2, van het WER is vastgelegd wat de herziening inhoudt in het geval ze voortvloeit uit het neutraliseren van een examenvraag – op grond van de itemresponsanalyse of als gevolg van een opmerking van één of

meerdere deelnemers. In dat geval wordt het maximaal te behalen aantal punten (drie punten) op die vraag toegekend, met verval van het negatieve punt dat deelnemers hebben gekregen omdat ze, volgens de vooropgestelde correctiesleutel, een fout antwoord hadden gegeven.

Artikel 51, § 3, van het WER regelt de gevallen waarin het “examenresultaat van een deelnemer of van een bepaalde groep van deelnemers” door de examencommissie wordt aangepast. Naar luid van deze bepaling kan de examencommissie daartoe beslissen “indien zij van oordeel is dat de betrokken deelnemer(s) ernstige technische of andere problemen ondervond(en) die niet tijdens het toelatingsexamen konden worden geredieerd of gecompenseerd en die redelijkerwijze impact hebben gehad op het examenresultaat van de betrokken deelnemer(s)”. Daarbij wordt gespecificeerd dat de commissie rekening moet houden met “de gelijkheid tussen de deelnemers en de doelstelling van het toelatingsexamen”.

Naar luid van artikel 54, § 1, tweede lid, van het WER kan de examencommissie beslissen om alle deelnemers evenveel bijkomende punten toe te kennen “zodat het startquotum bereikt wordt”. Daarbij worden dan evenveel punten bijgegeven voor de beide examenonderdelen.

Het thans voorliggende geschil heeft betrekking op deze laatste mogelijkheid tot herziening, waarvan de examencommissie bij het toelatingsexamen voor de opleiding tot arts gebruik heeft gemaakt.

16. Wat de mogelijkheid tot herziening op grond van de neutralisatie van één of meer examenvragen betreft, blijkt uit artikel 52, inleidende zin, van het WER *prima facie* dat zulks kán plaatsvinden vooraleer de examenresultaten door de examencommissie worden vastgesteld en bijgevolg ook vóór de rangschikking van de deelnemers.

Evengoed lijkt het mogelijk dat bezwaren van deelnemers – ná de rangschikking – de examencommissie of de beroepsinstantie ertoe brengen één of meer vragen van het toelatingsexamen te onderzoeken en vast te stellen dat deze niet-valide zijn. Ook in dat geval kan nog een aanpassing van de resultaten gebeuren.

17. Ten aanzien van de twee andere mogelijkheden van herziening – ingeval van “ernstige technische of andere problemen [...] die niet tijdens het toelatingsexamen konden worden geredieerd of gecompenseerd en die redelijkerwijze impact hebben gehad op het examenresultaat van de betrokken deelnemer(s)” en de mogelijkheid voor de examencommissie om alle deelnemers evenveel “bijkomende punten” toe te kennen “zodat het startquotum bereikt wordt” – lijkt helemaal géén tijdsaanduiding te zijn opgenomen in welke stand van de beraadslagingsvergadering ze mogen worden doorgevoerd.

18. Wat de “ernstige technische of andere problemen” betreft, is het *prima facie* zéér wel mogelijk – zelfs eerder logisch – dat ze al vóór het vaststellen van de examenresultaten door de examencommissie worden besproken en eventueel gecompenseerd. Er mag immers worden vanuit gegaan dat de examencommissie onmiddellijk – en dus reeds vóór de (eerste) beraadslagingsvergadering volgend op het toelatingsexamen – ervan op de hoogte wordt gebracht wanneer zich dergelijke problemen hebben voorgedaan.

Evenmin valt uit te sluiten dat dergelijke problemen maar worden vastgesteld nadat één of meer deelnemers zich erover beklagen in het kader van de interne beroepsprocedure. Het lijkt bijgevolg ook mogelijk dat die herziening maar ná de rangschikking gebeurt, desnoods zelfs door de beroepsinstantie.

19. De mogelijkheid tot herziening bedoeld in artikel 54, § 1, tweede lid, van het WER, lijkt alleszins ten vroegste te kunnen gebeuren na het in artikel 52 van het WER bedoelde “oplijsten van de deelnemers die op elk

examenonderdeel van het toelatingsexamen in kwestie de helft of meer van de punten behaald hebben”.

Pas op dat ogenblik wordt het voor de examencommissie duidelijk of het startquotum wel of niet is bereikt en of zij derhalve van de mogelijkheid om bijkomende punten toe te kennen, gebruik kan maken.

20. Voorshands neemt de Raad van State aan dat in het midden mag blijven of één of meer van de door verzoekster geschonden geachte bepalingen van het organisatiebesluit en het WER aan de examencommissie opleggen om, bij toepassing van artikel 54, § 1, tweede lid, van het WER, éérst een rangschikking op te stellen en pas vervolgens bijkomende punten toe te kennen.

Alleszins moet worden geoordeeld, zo lijkt, dat bij zo’n ingrijpen van de examencommissie niet alleen de gelijkheid van de deelnemers voor ogen moet worden gehouden, maar óók de doelstelling van het toelatingsexamen wordt geëerbiedigd. Die waarborgen zijn overigens in artikel 51, § 3, van het WER opgenomen. Hoewel ze niet even uitdrukkelijk in artikel 54, § 1, tweede lid, van het WER staan vermeld, neemt de Raad van State voorshands aan dat de examencommissie van het toelatingsexamen voor de opleiding tot arts bij haar beslissingen ímmer de gelijke behandeling van de deelnemers en de doelstelling van het toelatingsexamen als leidraad moet hanteren.

21. Zoals gezien, omschrijft artikel II.187, § 1, van de Codex Hoger Onderwijs de doelstelling van het toelatingsexamen als “het toetsen van de bekwaamheid van de studenten om een geneeskundige opleiding met succes af te ronden”.

Om die bekwaamheid te toetsen, worden deelnemers aan twee examenonderdelen onderworpen. De éérste – en enige inhoudelijke – voorwaarde om tot de opleiding te worden toegelaten, is het slagen voor de beide

examenonderdelen, dit wil zeggen minstens de helft van de voor de beide examenonderdelen bepaalde punten behalen.

22. Niet wordt betwist, zo lijkt, dat verzoekster vóór het ingrijpen van de examencommissie op grond van artikel 54, § 1, tweede lid, van het WER, voor het examenonderdeel KIW 60 op 120 punten heeft behaald en 68 op 120 punten op het examenonderdeel GC en bijgevolg aan de voornoemde voorwaarde heeft voldaan.

Zij maakte derhalve deel uit van de groep van 1699 deelnemers die, zonder het toekennen van bijkomende punten door de examencommissie, op grond van de eigen verdiensten, geslaagd waren.

Dat aantal van 1699 geslaagden ligt onder het door de Vlaamse Regering vastgelegde startquotum van 1878. Reden waarom de examencommissie ertoe heeft beslist zestien bijkomende punten toe te kennen aan alle deelnemers van het toelatingsexamen, acht punten per examenonderdeel.

23. Dat verzoekster ná het ingrijpen van de examencommissie niet gunstig is gerangschikt, kan *prima facie* alleen worden verklaard door het – als gevolg van de acht extra punten per examenonderdeel – slagen van deelnemers, die reeds voordien een hoger totaal examenresultaat behaalden dan verzoekster, maar voor één examenonderdeel niet minstens de helft van de bepaalde punten hadden gescoord – en dus níét aan de voormelde voorwaarde hebben voldaan.

24. In de huidige stand van de rechtspleging laat het zich, in het licht van de hiervóór in herinnering gebrachte doelstelling van het toelatingsexamen, niet verstaan waarom díé deelnemers, die – zonder toegift van de examencommissie – niet het bewijs hebben geleverd minstens de helft van de punten voor de beide examenonderdelen te kunnen behalen, voorrang mogen genieten ten opzichte van verzoekster.

De manipulatie die de examencommissie heeft doorgevoerd, maakt deze deelnemers weliswaar – virtueel – geslaagd. Hun nieuwe examenresultaat – ná bijtelling van zestien extra punten – lijkt echter geen enkel nieuw of bijkomend inzicht over de kennis of vaardigheden van die deelnemers te verschaffen in vergelijking met de eerste vaststelling van hun resultaten. Aan die extra punten – en dus aan het voldoen aan de eerste voorwaarde om een opleiding tot arts te mogen aanvatten, namelijk het slagen voor de béide examenonderdelen – hebben zij op het eerste gezicht geen volstrekt eigen verdienste. Het slagen is het resultaat van een toegift van de examencommissie, die daarvoor *prima facie* niet steunt op gronden die verband houden met de betrokken deelnemers, maar uitsluitend lijkt te zijn gedreven door haar wens om het vastgelegde startquotum zo dicht mogelijk te benaderen. De nieuwe resultaten weerspiegelen, zo lijkt, in geen deele de prestaties die zij voor de betrokken examenonderdelen hebben neergezet.

25. De Raad van State wil vooralsnog aannemen dat het toekennen van bijkomende punten aan de deelnemers van het toelatingsexamen met als doel om een voldoende aantal studenten de opleiding tot arts te laten aanvatten, een behartigenswaardig en geoorloofd oogmerk uitmaakt. De verwijzing door de verwerende partij naar eerdere arresten van de Raad van State lijkt in zoverre terecht.

De rechtspraak in verband met het aantal bijkomende punten – precies zoveel als nodig om het startquotum te bereiken – lijkt te dezen niet relevant.

Evenmin verwijst de verwerende partij dienstig naar arrest nr. 242.401 van 21 september 2018. Immers, in de aan dat arrest ten grondslag liggende zaak, luidde de argumentatie van de verzoekende partij op het eerste gezicht onder meer dat de ongelijkheid erin was gelegen dat de deelnemers de bijkomende punten – tien – niet “preferentieel” konden inzetten om zo hun falen voor de beide examenonderdelen in een slaagcijfer om te zetten. De Raad van State

is die redenering niet bijgevalen omdat, zo werd voorlopig geoordeeld, een verdeling van de punten “het evenwicht tussen het belang van beide [examen]onderdelen” bewaart. Die verdeling werd ook geacht “niet de selectie van de meest bekwame kandidaten te verstoren”. Te dezen staat evenwel niet de verdeling van de bijkomende punten – acht voor elk examenonderdeel – ter discussie, maar is, zo lijkt, de vraag aan de orde of de delibererende organen in overeenstemming met de doelstelling van het toelatingsexamen hebben gehandeld door deelnemers die op grond van de oorspronkelijke examenresultaten niet geslaagd waren voor één van beide examenonderdelen, maar door een herziening van de examenresultaten op grond van artikel 54, § 1, tweede lid, van het WER, wél slagen voor de beide onderdelen, hoger te rangschikken dan een deelnemer – verzoekster – die reeds met de oorspronkelijke examenresultaten geslaagd was voor de beide examenonderdelen.

26. De Raad valt eveneens bij dat de examencommissie en de beroepsinstantie ter zake over een beoordelingsvrijheid beschikken.

27. Een en ander – de principiële mogelijkheid om bijkomende punten toe te kennen en de beoordelingsvrijheid – vormt op het eerste gezicht geen vrijgeleide om afbreuk te doen aan de doelstelling van het toelatingsexamen. Het mag niet ertoe leiden, zo lijkt, dat aan de inspanningen en verdiensten van deelnemers die op eigen kracht zijn geslaagd voor de beide examenonderdelen, wordt voorbijgegaan door de totale examenresultaten van deelnemers die op zichzelf níét aan dat vereiste om te slagen voor de beide examenonderdelen hebben voldaan, te laten prevaleren. Dát is op het eerste gezicht in strijd met de doelstelling van het toelatingsexamen.

Door aldus te oordelen, stelt de Raad van State zich niet in de plaats van de examencommissie of beroepsinstantie. Hij stelt alleen – voorlopig – vast dat bij het toekennen van bijkomende punten en het vaststellen van de rangschikking niet binnen de wettelijke grenzen werd gehandeld.

28. In die mate is het middel ernstig.

VIII. Vordering tot het opleggen van een voorlopige maatregen

29. Verzoekster vordert dat de verwerende partij ertoe zou worden verplicht “binnen 8 dagen opnieuw over het intern beroep te beslissen, met inachtneming van het te wijzen arrest en met een afdoende beantwoording van alle aangevoerde middelen, in voorkomend geval onder verbeurte van een dwangsom van (bedrag) [sic] euro per dag vertraging”. Zij stelt wel dat een dergelijke maatregel “noodzakelijk [is] om de belangen van [verzoekster] te vrijwaren”, maar laat na om die noodzaak nader toe te lichten.

30. De verwerende partij wijst in de nota met opmerkingen onder meer erop dat “uit voorgaande dossiers omtrent een beslissing over het toelatingsexamen van een betrokken deelnemer blijkt dat [zij] al het gepaste gevolg heeft gegeven aan de eventuele schorsingsbeslissing en [...] telkens tijdig een nieuwe beslissing heeft genomen” en dat er “geen reden [is] om aan te nemen waarom niet spoedig door verwerende partij een nieuwe beslissing genomen zou worden”.

31. Vooralsnog oordeelt de Raad van State dat niets laat aanzien – verzoekster beweert zulks overigens niet in haar verzoekschrift en heeft de hiervóór vermelde argumentatie van de verwerende partij ter terechtzitting evenmin weersproken – dat de beroepsinstantie niet binnen het kortst mogelijke tijdsbestek zal overgaan tot een nieuwe beraadslaging over verzoeksters zaak.

Er is bijgevolg geen grond om de gevorderde voorlopige maatregel op te leggen.

BESLISSING

1. De Raad van State beveelt de schorsing van de tenuitvoerlegging bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de beslissing van de interne beroepsinstantie van het toelatingsexamen voor de opleiding tot arts van 25 augustus 2026 waarbij het beroep van XXXX ongegrond wordt verklaard en de eerder door de examencommissie genomen beslissing dat zij op het examen 144 op 240 punten behaalt en niet gunstig is gerangschikt voor het toelatingsexamen voor de opleiding tot arts, wordt bevestigd.

2. De Raad van State verwerpt de vorderingen voor het overige.

3. Bij de publicatie van dit arrest door de Raad van State wordt de identiteit van de verzoekende partij niet bekendgemaakt.

Dit arrest is uitgesproken op zeventien september tweeduizend zesentwintig, door de Raad van State, IXe kamer, samengesteld uit:

Jurgen Neuts,	staatsraad, waarnemend voorzitter,
bijgestaan door	

Frank Bontinck,	griffier.
-----------------	-----------

De griffier

De voorzitter

Frank Bontinck

Jurgen Neuts